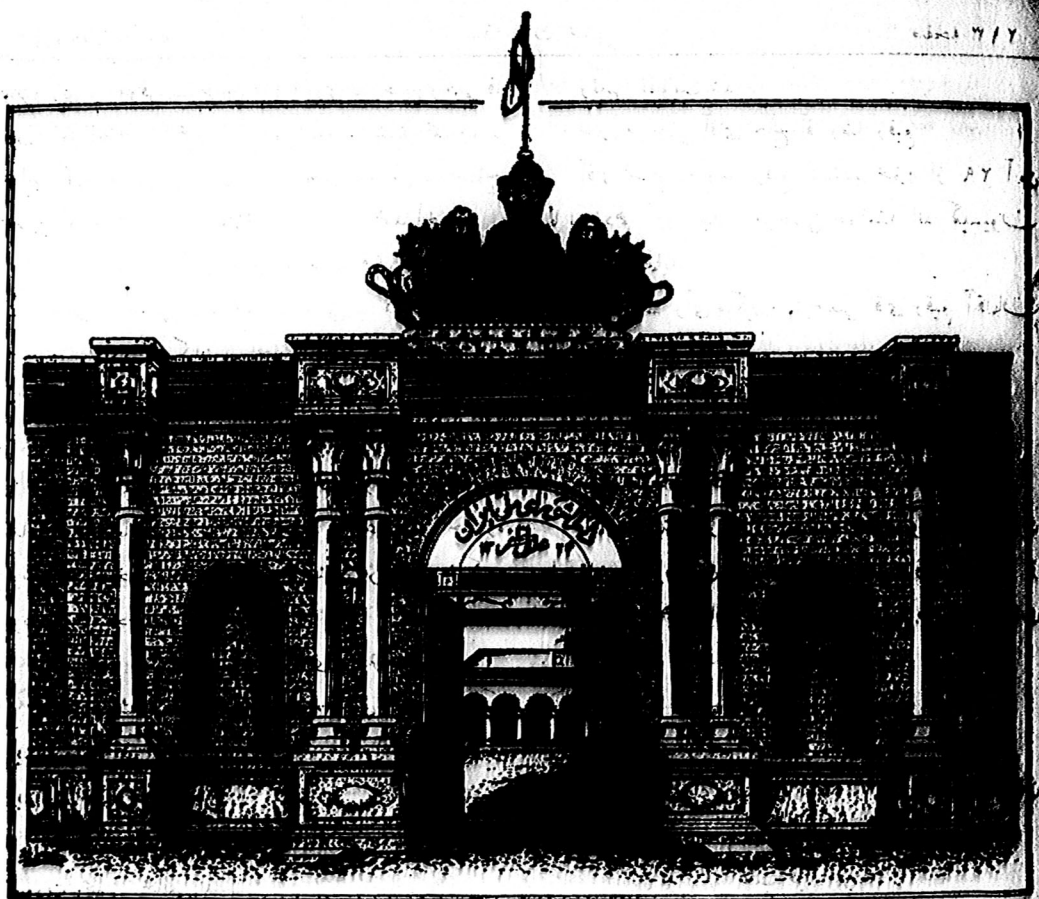

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۱۶	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره ۱۶
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجشنبه ۶ دی ماه ۱۳۰۷ مطابق ۱۴ رجب المرجب ۱۳۴۷	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود مطبعة مجلس	قیمت اشتراك داخله ایران سالانه ده تومان خارجی « دوازده تومان قیمت تک شماره یک قران

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	نصوب مرخصی آقایان دشتی - رفیع - دکتر امیر اعلم	۲۱۳	
۲	بقیه مذاکرات راجع به طرح قانونی در موضوع وحدت لباس اتباع ایران و نصوب قانون مزبور	۲۱۳	۲۲۲
۳	قانون متحدالشکل نمودن البسه اتباع ایران در داخله مملکت	۲۳۴	

مذاکرات مجلس

دوره هفتم تقنینیه

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۶ دی ماه ۱۳۰۷ مطابق ۱۴ رجب المرجب ۱۳۴۷

جلسه ۱۶

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان: آشتیانی - مصدق جهانشاهی - بیات - تیمورتاش
 غائبین بی اجازه جلسه قبل
 آقایان: میرزا حسنخان وثوق - عمادی - آقا زاده

(جلسه دو ساعت قبل از ظهر برپاست)
 آقای دادگر تشکیل گردید
 صورت مجلس بوم سه شنبه چهارم دی
 را آقای اورنگ قرائت نمودند

سینواری - موقر - سرآت اسفندیاری - حاج رحیم آقا
 میرزا ابوالفضل - محمد تقی خان احمد - شیخ محمد جواد
 حاج آقا حسین مهدوی - شیخ علی مدرس - حاج
 حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک - محمد آخوند
 دبیر آمدگان با اجازه جلسه قبل
 آقایان : افخمی - فرهمند - دشتی - کفالتی
 دبیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل
 آقایان : وهاب زاده - فیروز آبادی - قوام
 رئیس - آقای حیدری
 حیدری - بنده قبل از دستور عرض دارم ولی در صورت
 مجلس راجع باینکه آقای محمد آخوند را غایب بی اجازه
 نوشته اند میخواستم عرض کنم که ایشان همیشه عرض کرده
 بودند و استیضاح هم کرده بودند
 رئیس - اصلاح میشود آقای دکتر سنک
 دکتر سنک - عرض بنده راجع به آقای عمادی است که
 ایشان را غایب بی اجازه نوشته اند میخواستم عرض کنم
 ایشان اجازه خواسته اند
 رئیس - بکمپسیون پیرو و اصلاح میشود. دیگر در
 صورت مجلس مخالفی نیست
 (کفالتی خبر)
 رئیس - تصویب شد. سه فقره راپرت از کمپسیون
 عرایض و مرخصی رسیده است. قرائت میشود
 (شرح ذیل قرائت شد)
 آقای دشتی نماینده محترم بواسطه ادامه سفر سی و هفت
 روز از چهاردهم آبان اجازه مرخصی خواسته اند کمپسیون
 با مرخصی ایشان موافق و خبر آن را تقدیم میدارد
 رئیس - آقای روحی
 روحی - بنده موافقم
 رئیس - مخالفی نیست
 (کفالتی خبر)
 رئیس - رای میگیریم بمدلول راپرت آقایان موافقین
 قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)

که در هر چه خود از عهده امتحان برآیند - سابقاً -
 مدرسین فقه و اصول و حکمت الهی نامناً روحانیون
 ایرانیان غیر مسلم
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب - رفقای محترم فراکسیون معظم ترقی
 ایران به بنده حمله میکنند که دیشب در آنجا بودی و
 صحبت کردی. بله بنده دیشب در آنجا بودم و صحبت
 کردم ولی چون از مقام ریاست استعفا کردم که مجلس
 باین اقلیتی که هست اجازه بدهد که عرایض خودشان را
 بکنند. و روح اکثریت مجلس که در این باب موافق است
 این است که باز بنده با آن عرایضی که در سابق کردم
 بخلافم باز عرض اکثریت میرسانم و حکومت و قضاوت
 را بعهده اکثریت مجلس واگذار میکنم بنده میتوانم
 تصدیق کنم که باید مقام روحانیت را خیلی توجه بهش
 کنیم که دارای يك امتیازات فوق العاده باشد که در
 روحانیت ما کسی پیدا نشود که ترور ها عمل پیدا کند
 اگر روحانیت ما باین قسم نبود ما محتاج بودیم باینکه
 بشینیم و برای آنها قانون وضع کنیم باید روحانیت ما
 مثل روحانیت علی سرافقی باشد تصدیق دارم آن مقامی که
 از برای روحانیت اسلام بود که اسلام شرق تا غرب عالم
 را گرفته بود آن مقام را مثل بنده ضایع کردم این مقام
 مقدس عالی را نتوانستیم حفظ کنیم بنده خیلی شکر
 گذار هستم از مقام منبع سلطنت که متوجه باین مقام
 شده اند این را مسلم بدانید که بنده سرجمع بیستم و خیلی
 هم عاشقم که مملکت رو بترقی برود همینطور که تمام
 قوا مملکت رو بترقی است قوه روحانیت که يك قوه
 عظیمی است از او هم باید مملکت استفاده کنند. همینطور
 که ممالک دیگر از قوه روحانیتشان استفاده میکنند و بنده شاید در
 این باب کتاب هم نوشته ام و امیدوارم عقاید باطنی بنده
 را هم که عملي بشود در اینجا ماده گذشت بنده عرایضی
 فر آن نایب کردم. دو مرتبه آمدند ماده را طور دیگری
 نگردند. بنده تمام حرفم این است که باید از روی منطق
 و کلیل صحبت کرد یعنی قانونی که از مجلس میگذرد

قانونی باشد عملی و قانونی باشد که سر به کم نباشد.
 مینویسد (مجتهد مسلم) عرض میکنم مجتهد مسلم در پیش
 کی بنده بروم هر کس را بیارم میگویند این غیر مسلم
 است. مشخص این مسلمان کی است؟ مناط در مسلمانیت
 چیست؟ مینویسد: مجتهدین مجاز از مراجع تقلید مسلم
 که اشتغال به امور روحانی داشته باشند. دوم مراجع
 امور شرعی دهات و قصبات پس از بر آمدن از عهده
 امتحان معینه. خوب حالا آمدیم سر موضوع. اگر چنانچه
 آن هیئت متحنه. و آن مواد امتحانیه را یکی از شما
 دیده اید بگوئید تا من هم ملتفت شوم و بنده میدانم که
 همه آقایان یقیناً رأی میدهند دیگر عی و حوضش. راجع
 به امور شرعی دهات و قصبات پس از بر آمدن
 از عهده امتحانات معینه. این امتحانات معینه چیست؟
 هیئت متحنه کیست؟ ما باید اول مقدمات راحتی
 مردم را فراهم کنیم بعد بیائیم این را بنویسیم میگوئید
 در نظامنامه معین میشود بنده که نظامنامه را ندیده ام
 چیست يك کسی پیشنهاد کرد کلاه پهلوی. فریاد زدند
 خیر نگوئید کلاه پهلوی متحد الشکل بگوئید. بنده عرض
 میکنم این چه شکلی است که ما میدانیم شکل ملائکه
 است؟ شکل بشر است؟ آقا قانون گذار مبدیاتی جزئیات
 قانون را مطالعه کند و در نظر بگیرد ما هم عند الله و
 عندالوجدان مطابق قسمی که خورده ایم باید از جزئیات
 قانون مستحضر شویم که با اطلاع و علم و شعور رأی
 بدهیم. بنده عرض میکنم شما آب امتحان معینه را
 میدانید چیست؟ متحد الشکل بودن را نظامنامه این
 را دیده اید؟ که ندیده اید...
 عدل - امتحان مدارس را شما نظامنامه اش را
 دیده اید؟ این تکلیف دولت است نظامنامه اش را
 مینویسد.
 آقا سید یعقوب - آقای قایم مقام بگذار حرفم را
 بزم بنده شما را خوب می شناسم کاملاً می شناسم مراجع
 امور شرعی دهات و قصبات. بله قایم مقام بمن میگوید
 تو مرتجعین این هم يك مسئله بود که عرض کردم آن

غایده هائی که میخواهند رای بدهند باید کلمه بکلمه قانون را در نظر بگیرند بعد از آن که دیدند آنوقت رای بدهند این مشکلات و محظورات در نظر بنده است حالا ممکن است یکی از آقایان نمایندگان بیایند و توضیحاتی بدهند متحد الشکل و امتحان و مواد امتحان را بفرمایند تا رفع اشتباه من بشود مفتیان اهل سنت و جماعت که از طرف دو نفر از مفتیان مسلم اهل سنت اجازه فتوی داشته باشند این هم چون آقای مفتی و نماینده های محترم کردستان تشریف دارند بنده چون کتر آنجا مشرف شدم ولیکن رفته ام خیلی جای خوبی است خدا شاهد است بقدری شاعر اسلامیه را بنده خوب در کردستان دیدم که حسرت ردم از منارشان از مساجدشان والبته آقایان در این موضوع اگر نظری دارند بیان بفرمایند مفتی - صحیح است ما ایرادی نداریم

آقا سید بقوب - بله پیشنهاد دارای محراب . مناسط در مذهب جعفری این است که پیشنهاد دازای ملکه عدالت باشد ملکه عدالت هم يك قوه راسخه است که بنده میخواهم در اینجا فقه بگویم . حالا کلاهی هم میتوان پیشنهاد باشد نه اینکه نتواند لکن حالا مفهوم و مضائق در عمامه پیدا شده است . این هم اشکالی ندارد (محدثینی که از طرف دولفر مجتهد مجاز) در این جا بنده نظائر نماینده های محترم را متوجه میکنم به اینکه برای کلیه طبقات مملکتی يك سهولتی را قائل شوند زیرا نظر آقایان که تشیقات نیست بنده هم نظر عمومی را دارم و امیدوارم يك نظر ارفاقی نسبت ب مردم باشد . چوئجب هم آقای طهرانی اظهار کردند که ده دوازده هزار نفر در این مملکت هستند که نشر اخبار آل محمد میکنند . و این که شما آمده اید در این جا محدود کرده اید بنده عقیده ندارم زیرا آن منافعی که در تبلیغ مذهب جعفری است از بین می رود و محدود میشود . (محدثین از دو نفر مجاز) آنکسانی که یکی از کتب مجلسی را کتب فارسی است . بالای منبر میخواهند لابد باید مجاز باشند این اندازه معین کنید . حالا بقول ایشان لهوف سید مرتضی را میخواهند بنده این را عرض نمیکنم و عرض میکنم که سابقه اخبار صحیح میخواهند آقایان

تاریخ ایران را خوانده اید ایران بحمدالله مستقل است و در تحت مذهب حقه جعفری بگذارید يك تبلیغی که سابقین ما کردند و يك چیز هائی که نسبت مرور ملت و تبعه امروز متوجه هستند در این موقع ملاحظت اعلیحضرت بخلوی این مقام را از دست ندهید . این تبلیغات را محدود نکنید . (دو نفر مجاز) این خیلی محدود است بقصدی وسیعتر کنید . کم کم هر چه معارف شما بیشتر شود از این قبضه میگریزد حالا آقای عراقی که مدافع این لایحه است بداند در بیشتر از قسمت های ایران هم سیاحت کرده است . در اینجا غیر از اینکه جماعتی را باز کل بر مردم بکنیم فایده دیگری ندارد مردم يك ملاقه مندی بروضه شان دارند ما بگذاریم این عقیدشان محفوظ بماند تا انشاء الله عقیده شما آن عقیده که در عالم مدیث در قلبشان آمد این عقیده از بین برود . این هم یکی . (طلاب مشتغلین فقه و اصول که در درجه خود از عهده امتحان بر آید) اینجا هم آقای عراقی چون خودت از سلسله جلیله بوده ای عرض میکنم تا یقین نکنی که هیئت متحنه کی است و مواد امتحان چیست .

بکنفر از نمایندگان - در نظامنامه

آقا سید بقوب - مدیر الدوله امتحان میکنند؟ چیز غربی است ۱۹ مدرسه الیاس باید برود امتحان بدهد ۱۹ با لآخره چون شما از این سلسله هستید زبان سخن بشنا است . درست همین کنید که هیئت متحنه کیست مواد امتحان عبارت از چیست . آخر ما باید بدانیم که حقیقه میخواهند بکلی اینها را از بین ببرند یا اینکه آطور که عقیده من است که میخواهم فقه و اصول و مقام روحانیت ما منزله خود و ترقی کند که ما از این مقام روحانیت استفاده کنیم . الا اگر مقصود بسن درب مدارس است که فردا لایحه اوقاف هم چشم شما روشن میاید . این هم یکی . مدرسن فقه و اصول و حکمت الهی که خدا حفظ کنی آقای اورنگ را که این مسئله را در اینجا گنجانید که بنده که یکی از خویشه چنان خرم عرفان و حکمت بودم . خوبی خوشوقتم که در مجلس رسمی صحبت

از حکمت الهی است و طرفدار آن هم هستند و امیدوارم خیلی قدرت و قوه پیدا کند که مقام توجه به برهان و توجه بمقول بیشتر شود که مردم متوجه بوهومات نباشند . این خیلی خوب است و امیدوارم يك تزئینی واقع شود که چند نفر دیگری که باقی مانده اند از این چراغ درخشان علم و حکمت آنها هم جمع آوری شوند که حقیقه حکمت و عرفان ما از بین نرود این علم عالی معظم که نمیدانم از چه زمان تا بحال در ایران آمده است و حکمای اسلام آمده اند این علم بحکمت متعالیه که صدر المتألهین باشد قرار داده اند اینها عرایض بنده بود و گمان نمیکنم که عرایض خارجی کرده باشم و از آقای قائم مقام هم معذرت میخواهم

عدل - قبول میکنم
رئیس - آقای روسی

روسی - استاد محترم بنده آقای آقا سید بقوب بایک طبعه صحبت کردند مثل اینکه علاقه بمقام باعظمت اسلام و روحانیت منحصر بخودشان است یا اینکه ما میخواهیم در ارکان این مقام مقدس که اساس ما را حکم کرده و باعث افتخار ما است يك تزلزی وارد کنیم این اشتباه است . ما تمام مسلمانیم و بموجب قانون اساسی قسم خورده ایم که برخلاف عظمت مملکت و برخلاف مصالح اسلامیت يك قدم بر نداریم . این اصلاحاتی که میشود تمام از نقطه نظر مقام روحانیت مملکت است . خود جنابعالی تصدیق دارید که بکشت اشخاصی که حقیقه نه دارای علم بودند و نه معرفت و نه سواد اینها بر طبق وراثت یا جهات دیگر این مقام مهم روحانیت را اشغال کرده بودند و واقعا علمای حقیقی که بمنزله مصباح ولایت هستند اینها در يك زوایائی مخفی بودند در يك مشت اشخاصی که صلاحیت نداشتند بجای آنها اظهار عقیده میکردند پس ملتی که از هر جهت میخواهد پیش برود باید يك آلبشائی را از خودش دور کند و در اول باید مقام روحانیت را از هر لونی پاک کرد در تمام البته در این عقیده ما ما همراه هستیم . اینکه

فرمودید اجازه بدهید که اقلیت صحبت خودش را بکند بنده تصور میکنم این قضیه یکی دو نفر بیشتر مخالف نداشت مختصری آقای فیروز آبادی فرمودند و سرکار عالی هم بیش از آنچه که در حیز فکر داشتید در این بشت تریبون فرمودید و هیچکس هم مخالفت نکرد و همه آقایان اصفا کردند . خود آقا تصدیق فرمودید که باید روحانیت را منزله کرد و ما هم داریم عملاً در این کار ما شما شرکت میکنیم فرمودید که در ماده يك تغییراتی داده شده بجهت است ؟ و اعتراضات دیگری که حالا بنده بکنان بکنان جواب عرض میکنم : اولاً مجتهد مسلم که در ماده قید شده است که مسلمیت او در جامعه محرز شده باشد . این يك چیز است که همه ما می دانیم . حضرت آقای حاج شیخ عبدالکریم یکی از علماء مبرزین مملکت هستند که مسلمیتشان در تمام ایران پیش احدی مورد تردید نیست و این مسلمیتی که ما قائل شده ایم مراد از این قبیل علماء مسلم است که در همه طبقات از جاهل و عالم و عامی منکر ندارد . و گمان میکنم این برای رفع اشکال جنابعالی کافی باشد که ما بحمدالله باز دارای يك علماء بزرگی هستیم که اینها مسلمیتشان در پیش تمام علماء بزرگ محرز است . فرمودید که مواد امتحانیه چیست مواد امتحانیه برای طلاب که در دیانات و روحانیت تحصیل میکنند معلوم است فقه است . اصول است . از این قبیل است که خود جنابعالی میدانید . اما اینها بطور باید اجرا شود ؟ عرض میکنم هر قانونی محتاج بیک نظامنامه است که مفسر قانون است اگر ما نخواهیم تمام جزئیات را در قانون ذکر کنیم که چه جور باید امتحان کنند و هیئت متحنه کیست و از کدام کتاب امتحان می کنند . و کی دعوت میکنند و بجهت ترتیب دعوت میشوند بالاخره اگر تمام این جزئیات را نخواهیم رعایت کنیم باید يك قانونی وضع کنیم که دو سه هزار بند هم برای این مقصود کوچک که ما خواسته ایم اتحاد لباس را در مملکت جاری بداریم کافی نیست و البته این مسائل را يك دولتی که در واقع طرف اعتماد و اطمینان مجلس شورای ملی است مسلماً با کمال دقت نظامنامه وضع خواهد کرد

که تمام این مواد را روشن کنند. فرمودید هیچ معلوم نیست که چه شکل است وضعیت لباس. بنده عرض میکنم لباس از دو جهت پوشیده میشود یکی از نقطه نظر رفع سرما و گرمی. و یکی از نقطه نظر صرفه. البته لباس همین لباس کوناهای است که بموجب کلمه قرآن ظهر ثیابک ای قصر مقصود لباس کوناه است که از نقطه نظر صرفه و حفظ الصحه و جهات دیگر بحال اشخاص مفید است و ممکن است آقایان اگر نظریاتی داشته باشند یا هیئت دولت مذاکره کنند و یک شرحی هم از مقتبان اهل جماعت و سنت و اقامت در کردستان فرمودید و تشکر کردید از آنها البته آنها هم از علماء مذهب مقدس اسلام هستند و ما هم از آنها تقدیر میکنیم آنها هم مثل ما مسلمان هستند همه قابل احترامند و این قبیل اشخاص در هر صنفی که باشند مورد احترام و مورد تقدیس جامعه خواهند بود در مسئله پیشماز فرمودید که این پیشمازها را از کجا بتوانند تشخیص بدهند خود آقای بقوانین فقه و اصول آشنا هستید که در پیشماز شدن فقط مناط جنبه عدالت است ممکن است اگر در بنده هم صفات عدالت موجود باشد پیشماز باشم و هیچ شرط نیست که دارای عمامه هم باشم بنده در جلسه قبل هم عرض کردم که یکبار از علمای موقر اصفهان مرحوم جهانگیر خان قشقائی بود که سالها به تدریس اشتغال داشت و امام جماعت هم بود و کلاه هم سرش بود و هیچوقت هم نظاهری نکرد و در عصر خودش خیلی محترم بود و واقعا یکی از علماء با تقوی بود. پس پیشمازی مربوط به عمامه نیست و فقط مناط عدالت است و تصور میکنم دولت هم همین قسمت را رعایت کند بعد راجع به محدثین فرمودید که محدثین را چطور تشخیص میدهند و چطور میتوانند بگویند کی محدث است کی نیست آقایان میدانند مسئله تبلیغات یا بقول بنده مواظب حسنه باید کسیکه صاحب این مقام میشود معلومات داشته باشد احادیث صحیح یا سقیم را تشخیص بدهد. این قدر صرف و نحو بلد باشد که عبارت را صحیح بخواند مکرر در

مجلس بوده ایم دیده ایم يك واعظی حدیث را غلط میخواند عبارت را غلط میخواند و البته میدانید تعلیمات غلط از سوء می بخشد و انمکس آن هم در جامعه غلط خواهد بود زیرا آنها حقیقه چراغهایی هستند که میتوانند بوسیله بند و موعظه افکار عمومی را روشن کنند در اینصورت باید صاحب معلومات باشند و اخبار را بدقت دیده باشند و صحیح و سقیم را تشخیص بدهند و البته این قسمت ها در نظامنامه مراعات خواهد شد و مخصوصاً این کار منحصرأ و اگذار میشود به اشخاص بصیر عالم فاضل و کسانی که حقیقه آشنا به اخبارنامه اظهارأصول تشیع باشند و خودشان میدانند که وقتی يك نفر دارای این صفات پیدا شد و صاحب این مقام شد البته قابل تقدیس است و ما از نقطه نظر این که تنقیح و پاک کنیم اشخاص عالم و مطلع را از يك مشت بی سواد این نکات را رعایت کردیم و مسلماً يك همچو اشخاصی باید صحیح و سقیم را تشخیص بدهند. قسمت هشتم اعتراضات راجع به طلاب بود. محققاً طلبه که معمم میشود و میخواهد بالاخره مجتهد و مجاز شود و صاحب مقامات عظیمه روحانیت شود و پیشوا باشد باید معلوم باشد که تحصیلات او از چه قبیل است و بطور کلی محصل باشد. زیرا ممکن است طلبه باشد ولی جای دیگر هم تحصیل کند سایر قسمت ها را هم تحصیل کند. طلبه نوع محصل است ولی البته طلابی که مجازند با دستار و عمامه باشند طلابی هستند که منحصرأ فقه و اصول و امور راجعه بديانت را تحصیل میکنند آنها هم باید معلوم باشد چه اشخاصی هستند و تشخیص بدهیم که این يك مجتهد آئینه این مملکت است و قائدی خواهد بود که در آئینه جانشین رفتگان خواهد بود. در هر صورت این را هم باید تصدیق کنید که البته باید يك مواد امتحانیه باشد که اشخاص بی سواد خودشان را جزو طلاب علوم دینی که حقیقه يك دسته مردمان محترم ناحیثی هستند داخل نکنند. بعد هم راجع به علم حکمت از آقای اورنگ تشکر کردید که این علم علم بزرگی است و دارد از بین می رود بنده هم بنویه خودم از جنابعالی تشکر میکنم ولی

میدانید که حکمت منحصر به حکمت الهی نیست و باید در مملکتان انشاء الله زودی انواع حکمت تحصیل شود که ما بتوانیم از این حکمای خودمان در آئینه استفاده کنیم و مدرسین بیشتری در این علم بزرگ داشته باشیم. روی مرفقه بنده اشکالی در فرمایش جنابعالی ندیدم جز اینسکه در حال عصانیت فرمایشاتی فرمودید آن هم حالا البته تخفیف پیدا کرده و در این قسمت ها با هم ما ها شرکت میکنید و اگر نظری دارید یا واقعا راه اصلاحی دارید بهتر این است که با دولت در انتخاب نظری راجع به نظامنامه كك کنید و آنها هم مساعدت میکنند که نظامنامه اجرای اینقانون حقیقه يك نظامنامه سودمند نافعی بحال جامعه باشد.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رای میکنیم بماده دوم آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سه مطرح است.

(بمضمون ذیل خوانده شد)

ماده سوم - متخلفین از این قانون در صورتیکه شهر نشین باشند تقیدی از يك تا پنج تومان و یا بحسب از يك تا هفت روز محکوم محکمه محکوم خواهند گردید.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده چون عقیده ام اینست که اختیار لباس هر کس باید با خودش باشد از اینجهت هیچوقت باین چیزها عقیده پیدا نمیکنم بخصوص که هر کس اختیار کلاه و تدبیر خودش باید با خودش باشد و اشخاص در امورات خودشان مختار باشند. در این مملکت که در همه چیز آزادی مردم میدهند در لباس مردم آزادی ندهند این يك چیز مضحکی است علاوه بر این شأن مجلس را اجل از این میدانم که در مملکتی که ما نقداً هیچ نداریم مگر با هو خودمان را ریشخند میکنیم ...

بعضی از نمایندگان - اینطور نیست

(صدای زنگ رئیس)

رئیس - آقای فیروز آبادی صحبت در تقیید لباس نیست

صحبت در تکالیف متخلف است

فیروز آبادی - بله مقدمه همان است چون در تقیید لباس مخالف بودم در این مجازات هم مخالفم. ما بزور کلاه سر مردم بگذاریم آنوقت اگر هم نگذاشتند فلا تقدر جریمه بشوند و چند روز حبسشان کنیم؟! مردم را حالا که آزاد نگذاشتید لا اقل خبلی هم مجازات قرار نگذارید یا مجازات خبلی مختصری معین کنید و البته وقتی خود مردم دیدند با غیر کلاه پهلوئی امورشان پیشرفت نمیکند قهراً کلاه پهلوئی سرشان خواهند گذاشت و دیگر بدون آن کلاه کسی راه نخواهد رفت که آنها را مجازات کنید در هر صورت مطلقاً بنده عقیده بمجازات ندارم.

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - آقای فیروز آبادی فرمودند ما خودمان را مسخره میکنیم با هیچ چیز نداریم و در عین حال نباید آزادی را از مردم سلب کرد. آقای يك قدری بی انصافی میفرمائید. مملکت ایران دارای همه گونه استعداد طبیعی است و اهالیش هم همه گونه ذوق و استعداد ترقی دارند و بحمدالله چند سال است افتاده ایم به صراط ترقی و بیش از این هم بعقیده بنده معقول نیست. حالا اگر موافق مذاق شما درست نیست حکومت با اکثریت مجلس است و در خارج هم با اکثریت مردم و بآن اشخاصیکه از وضعیات عمومی دنیا مستحضر و مطلعند و معتقدند که باید يك اصلاحاتی بشود اینکه فرمودید مقتضی نیست مجازاتی برای متخلفین قائل شویم. شما با اساس این قانون مخالف بودید در مواد هم مخالفت کردید ولی اکثریت تصویب کرد و ما که معتقد هستیم که باید این قانون تصویب شود و مجری گردد عقیده داریم که باید بکطوری قانون را نوشت که مجری شود و اگر سانکسیون نداشته باشد یعنی برای متخلفین مجازاتی در نظر نگیریم این قانون از نقطه نظر عقیده که اکثریت دارد غیر عملی است ولی شما عقیده نان این است که قانون مجری نشود ولی ما که معتقدیم باید اجرا شود اگر کسی هم نخلف کرد باید مجازاتش کرد و البته دولت هم نظر ندارد باینکه تضییقاتی مردم شود و در عمل ارفاقی هائی

میشود زیرا مقصود این است که مردم متوجه شوند باین که متحدالشکل شوند زیرا منافع اقتصادی و سیاسی زیادی دارد که حالا اینجا مورد بحث نیست

فیروز آبادی - حرف بنده سوء تعبیر شد اجازه بدهید توضیح بدهم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - فعلاً عده برای رای گرفتن کافی نیست. آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - عرض کنم راجع بفرمایشانی که آقای باستانی فرمودند اولاً عقیده آقای فیروز آبادی هم همین بود و ایشان هم مستحضرنند که بحمدالله رقیبانی در مملکت شده است. فیروز آبادی - صحیح است سوء تعبیر کردند

آقا سید یعقوب - بحمدالله قلوب ماها تمام ملو از محبتی است که این رقیبانی در این مملکت شده از این حیث ما خیلی مشغولیم و همان چوری که قوای دیگر در مملکت زرقی کرده است این قوه هم انشاء الله در زرقی باشد. آقای فیروز آبادی هم که گاهی صحبت میکنند نظرشان همین است و همان نظر بنده است که میگویم فرض ما این است که خود مردم باطوع والرغبه متوجه هستند و ما که نماینده های ملت هستیم این جا نمایندگان محمیدلانی بکنیم ایشان هم نظرشان همین بود و سوء تفاهم شد در این ماده که مجازات قرار داده اند فرق مابین

شهری ها و دهاتی ها گذارده اند از اینکه جریمه نقدی را از دهاتی ها رد کرده اند خیلی تشکر میکنم ولی بنده نمیدانم شهری چه تقصیری کرده است غیر از این که میآید در حوزه مدنیت یا مدنیت (حالا اینهم بگ ایرادی بر من نباشد) وارد شهر که میشود همه میگویند این شهری است و باید تمام بارها را نظمیة بلدیة چه چه چه بارش کنند شهری که تقصیری ندارد دهاتی که می آید هیزیم را بشهری کران نمی فرودند. بنده عرض میکنم اکثریت هم موافقت کنند و در شهر هم بهمان حبس کفایت کنند و تصدیق کنند همانطوری که یکی از مطبوعات خیلی خوب نوشته بود

در طهران مضیقه است در دنیا چهار جا نوشته بود خیلی مضیقه است من جمله طهران را هم نوشته بود یکی از آنها است. خودشان داخل در زندگانی هستند مستحضرید بک قدری رأفت و محبت کنید. آقای باستانی شما هم موافقت کنید همان جور که مجازات نقدی را از دهات بر داشتید از شهر هم بر دارید این جا دیگر نظر نداشته باشید که بگ عوایدی برای دولت درست کنید. دیگر مجازات نقدی قائل نشوید و همان قدر به حبس اکتفا کنید. غلط کرده است آمده است در شهر ۱۹ این را بنده عقیده ندارم و مجازات از یک روز ناهفت روز را هم مخالفم اینها بگ چیزهایی است که شبانید می فشار بر مردم بیآورید و سخت مضیقه بیآورید. اولاً قوانین محتاج به بسط است حالا بفرمایش آقای اعتبار خواستیم بک انتظاماتی بدهیم انتظامات خودش قهراً پیش میرود و با توجهاتی که میفرمائید عامه به پیشرفتش دارند پس دیگر این مجازات از یک روز ناهفت روز هم چنین مجازات نقدی را از بین بردارید این بک موضوع. موضوع دیگر اینکه آقای باستانی و آقای شریعت زاده که در عدلیه هستند کاملاً مستحضرنند این مجازات ناهفت روز اگر یک کسی صبح خواست برود حمام شب کلاه سرش گذاشت این بگ مرتبه مجازات شود بعد که آمد خانه بک مرتبه مجازات شود تا رفت لباسش را بپوشد و از خانه بیرون بیاید بک دفعه مجازات شود؟ غرض بنده این است که مناط در تکرار چیست؟ شاید در یک ماه مثلاً پنج مرتبه واقع شد. آیا این تکرار از جمله تکرارهایی است که بک حبس محسوب میشود؟ یا اینکه از برای هر دفعه تکرار بک حبس باید بشود؟ خود جنابعالی میدانید این قوانینی که میبود در محکمه چون واضح نیست روشن نیست آنها بک مضیقه هائی برای مردم تهیه میکنند پس بگفردی سهل و آسان بکنید بلکه عقیده بنده این است که تا شش ماه مجازات نداشته باشند بعد از شش ماه اگر تخلف کرد مجازاتش حبس باشد و بعد مجازات نقدی این را هم پیشنهاد کرده ام و نظرم این است که بقدر امکان تسهیلات قائل شویم.

رئیس - آقای عراقی

عراقی - بنده در آن کره اولی که آقای آقا سید یعقوب فرمایشات فرمودند متأسفانه نوبه بنده نبود و جوانهایی که میبایست اشکالات آقا را رفع کنند آنها را نماینده محترم آقای روحی بطور اجمال بیان کردند و حالا هم نمیخواهم از موقع استفاده کنم و وارد آن جواب ها بشوم فقط وارد اشکال فعلی آقا میشوم. این که میفرمایند تقصیر شهری ها چیست که باید از دهاتیها جریمه نقدی گرفته نشود ولی از شهری ها جریمه نقدی گرفته شود. من خیال میکنم کاملاً بنده و حضراتی و همه شهری ها قبول داریم که ولینعمت حقیقی همان رعایای دهات هستند. آن اشخاصیکه ما را در این جا راحت نگاه داشته اند و تشکیل جامعه را هم میدهند. آنها هستند ملت ایران کسانی هستند که از تمام ماها زحمتکش تر و مطیع تر بقوانین هستند. حالا چون ممکن است این کار از دهاتی ها بک ترک اولائی باشد ما گفتیم مجازاتشان حبس باشد این بدبخت بیچاره که دستش بهیچ محکمه نمیرسد اگر شما بخواهید بگوئید که آنها هم مثل شهرها جریمه نقدی داشته باشند اوصاف کشی شده نسبت بانها. اما اینکه میفرمایند چرا شهری ها داشته باشند و ما دهاتی ها موافقتی که نداشته باشند. این قانون بازده ماه فرصت دارد بجهت اینکه از حالا تا اول فروردین ۱۳۰۸ و بعد هم تا اول فروردین ۱۳۰۹ وقت دارد ولی دیگر از فروردین ۱۳۰۹ نباید تجاوز کند. چند روز قبل که بنده این طرح را تقدیم مقام ریاست کردم عرض کردم شهری ها خودشان استقبال کرده اند این کار را و به غالب شهرها که بریدید میبینید که کترکسی پیدا میشود که غیر از این لباس تنش باشد و آن اشخاصیکه بغیر از این لباس ملبسند همه اتش از روی این است که نمیخواهند این لباس را بپوشند و می گویند برای چه؟ و چرا من باید متحد الشکل شوم؟ تمام ادله شان روی این قسمت است که نمیخواهند بپوشند و تن بدهند باین بار. آقا: آدمی که نمیخواهد بپوشد و تن بدهد باین

بار باید برای آن آدم هم مجازات نقدی معین کرد و هم حبس و تصور میکنم اگر آقا درست دقت بفرمایند و همراهی بفرمایند همان طور که میدانیم همراهند و همانطور که موافق اقتصادیات هستند و این لباس هم قطعاً اقتصادیات تویبش خوابیده است و برای اقتصادیات همان دهاتی های زحمتکش تصدیق خواهند فرمود که این بک جریمه سختی نسبت بشهری ها نیست و دهاتی ها هم حقتشان این است که جریمه نقدی ندهند و بهمان حبس کفایت شود. چون آنها مسلماً مردمان بیچاره هستند که خودشان زودتر استقبال میکنند و هیچوقت لجاج ندارند و لجاج هم اگر پیدا شود توی بعضی اشخاص است که در شهرها نشسته اند و هر کس با قانون لجاج میکند البته هم باید مجازات بشود و هم جریمه نقدی بدهد تا وقتی که کاملاً بقانون سر فرود بیآورند. پس نسبت باین قسمت هم البته آقا موافقت و همراهی میفرمایند و اشکالی درش نیست و جزای نقدیش هم چیزی نیست.

اما راجع به محکمه که فرمودند کدام است. البته امروز محکمه را عرف ما معلوم میکند که مرجع نظایات حقوقی و جنائی و جنحه های عمومی عدلیه است در هر جا محکمه عدلیه و صلحیه است برای اینکه تقصیر مسلم شده باشد و آن جزائی که گرفته میشود آن حبس که حکم میشود خلاف قانون نباشد باید قطعاً بحکم محکمه باشد و تصور میکنم اگر آقا پیشنهادی در تقلیل جزای شهری ها دارند ممکن است التفات کنند ولی بیرون از طهران تشریف نبرده اید همه شهرها باذوق پوشیده اند. اشخاصی هم که نبوشیده اند جریمه شوند و لازم است که آنها هم بپوشند و آنها هم باین زودی نمی پوشند مگر اینکه بک چهار تومان پنج تومان بگویند جریمه بدهند تا آنوقت قطعاً بپوشند

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
رئیس - پیشنهادات قرائت میشود
(بشرح ذیل خوانده شد)
پیشنهاد آقای دشقی

بلند عبادت بصره ذیل را ماده سوم پیشنهاد میکنم
بصره در صورت مجازات بکفایته متخلف مهلت داده
میشود و اگر تکرار شود عین مجازات تکرار میشود.

رئیس - بفرمائید

دشقی - عرض کنم در ماده سوم که بربروز پیشنهاد
شده بود مخصوصاً تکرار را هم اسم برده بودند که در صورت
تکرار مجازات هم تکرار شود ولی مهلت هم قائل شده بودند برای
متخلف. امروز بکلی تکرار حذف شده است و حالا معلوم
نیست که در صورت تکرار مجازات هم تکرار خواهد شد

پانه؟ و اگر تکرار مجازات نشود نقض غرض است برای
اینکه وقتی مجازات نباشد عمل نمیشود و بنده متقدم
باید قانونی که از مجلس میگذرد بقدری محترم باشد که
کاملاً بان عمل شود و اگر کسی تخلف کرد مجازات شود
با قانون نباید از مجلس بگذرد با وقتی که گذشت باید
حتماً مجازات داشته باشد زیرا اگر مجازات نداشته باشد
ممکن است هیچ اجرا نشود پس بنا بر این غرض واضح
قانون این است که مجازات باشد و اگر فرض بکنیم که
فقط بکمرتبه مجازات شود آوقت يك کسی میگوید من
يك مرتبه مجازات میشوم و بکنومان چربمه میدم و دیگر
نمی پوشم در این صورت قانون نقض میشود بنا بر
این غرض واضح قانون این نیست و کدام میکنم نظر
آقایان که این ماده را پیشنهاد کرده اند این نباشد که فقط
یکمرتبه باشد یعنی اگر بعد از دفعه اول هم باز تخلف
کرد دیگر مجازات نداشته باشد البته باید مجازات شود
ولی باید مهلت هم داد باین معنی که اگر یکمرتبه در
تظلمه مجازات شد فردا هم باز دو مرتبه او را مجازات نکنند و برای
او يك هفته ده روز پانزده روز مهلت قائل شوند
که این شخص اگر لباس ندارد برود لباس برای خودش
نوبه کند و آوقت اگر تخلف کرد باز مجازات شود
مقصود بنده در پیشنهاد این تبصره فقط این است که
مدتی برای متخلف مهلت قائل شوند

رئیس - آقای روسی

روسی - عرض کم بطوریکه نماینده محترم اشاره

فرمودند این جا در عمل هیچ اشکالی تولید نمی کنند
و اگر آنطوری که میگویند يك هفته پیش مهلت بدهند
این منزله اخطار است یا اخطار میکنند که اگر در
طرف بکفایته تغییر دادی هیچ و الا مجازات خواهی شد
و تصور میکنم در عمل هیچ اشکالی تولید نکنند و بهتر
این است که آقای ما اصل ماده موافقت بفرمایند زیرا
این قسمتها کاملاً رعایت شده و اگر يك چیزهای
دیگری هم لازم باشد همانطور که در جواب آقای آقا سید
بفقوب عرض کردم در نظامنامه مراعات خواهد شد
دشقی - من مقصود تذکری بود اگر در نظامنامه
کنجانداده میشود عرضی ندارم

رئیس - پیشنهاد آقای وثوق

(بترتیب ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده الحاق شود دفعه اول
برای اینکه غالباً از مفاد ماده مطلع نمی باشند معاف
شوند از دفعه دوم مشمول این ماده بشوند

رئیس - آقای وثوق

آقا سید مرتضی وثوق - بنده عقیده ام این است در
دفعه اول چون اهالی مخصوصاً دهات اطلاع پیدا نمیکند
از قانونی که از مجلس میگذرد و شاید الان غالب آنها
از قوانین مجلس هیچ اطلاع نداشته باشند و مواد خلافی
را وقتی که می آیند در شهر مستحضر میشوند مثلاً فرض
بفرمائید چون الاغشان را ردیف نکرده اند باید فلاقدر
جرم بدهند این قضیه هم همینطور است و بنده عقیده ام
این است همانطور که آقای عراقی فرمودند دهانی ها
اکثریت این مملکت را تشکیل میدهند نسبت به شهرها
بنده عرضی ندارم نسبت به دهانی ها اگر تخلف کردند در
دفعه اول معاف باشند و در دفعه دوم مجازات شوند
این عقیده بنده است حالا اگر رفقا موافقت میکنند که
هیچ و الا مسترد میکنم

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - عرض کنم دولت وقتی میخواهد يك قانونی
را اجرا کند برای اجرای آن يك نظامنامه تهیه میکند

والله برای اطلاع مردم هم يك ترتیبی معین می کنند
که همه مطلع شوند در اینصورت تکراری آقای دیگر موردی ندارد
بلاورد این اشکالی هم که صادر میشود چون محکمه میرود
به آنها هم مطابق قانون اصول محاکمات حق داده است
که مهلت بدهند تا بمحکمه دیگری مراجعه کنند

رئیس - رأی گرفته میشود باصلاح پیشنهادی آقای
وثوق آقایان موافقتن قیام فرمایند
(غده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - نصوصب شد . آقای همزار پیشنهادی کرده اند
قرائت میشود .

(باین ترتیب خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که ماده مطروحه بشرح ذیل اصلاح شود
متخلفین از اجرای این قانون بحکم محکمه صالحه
از يك ناده روز به حبس قابل خریداری محکوم
خواهند شد .

رئیس آقای همراز

همراز - پیشنهاد بنده نایک اندازه نظریات مختلف
آقایان را تأمین میکند چون نظر ارفقی است نسبت
بمردم . از نقطه نظر این که تشخیص بکنم متخلف
شهری است یا دهانی برای محکمه ایجاد اشکال میکند
و ما میخواهیم بین نژاد هم قائل باختلاف نباشیم و در
مقابل قانون همه مساوی الحقوق هستند . البته يك
اختیاری به محکمه میدهم که تشخیص بدهد مجازات
متخلف را که يك روز است یا ده روز و البته آن محکمه
صالحه که از هر حیث صلاحیت دارد تشخیص این معنی را
میدهد . نظر آن آقای که پیشنهاد کرد باینکه در دفعه اول
معاف باشند این اختیار را به محکمه باید وا گذاشت ممکن است
بکنفر مکرر تخلف کنند این البته مجازاتش بنظر محکمه است
که بکروز باشد یا اینکه شدید تر بشود تا ده روز و بیش
از ده روز هم نمیتوان قائل شد برای اینکه قانونی نیست
که بتوان او را به بیشتر از ده روز محکوم کرد زیرا
نظر ارفقان است و مقصود ما این است که بطور مسالمت
آنگونه این قانون پیش برود نه اینکه بخواهیم اسباب

زحمت مردم را فراهم بیاوریم پیشنهاد بنده این است که
بکنفر که محکوم میشود ممکن است حبسش را بخرد
ممکن است برود حبس شود و البته این بنظر محکمه است
که ببیند این کس را که محکوم میکنند چقدر قدرت
دارد . ممکن است يك پیر مرد محترحی باشد که اگر ده
روز حبس برایش بنویسند نتواند حبس شود و از آنطرف
هم نمیتواند از قرار روزی پنجقران با پنجتومان حبس
خودش را بخرد این است که بکروز برایش حبس مینویسند
از آنطرف هم نمیتوانیم بگوئیم هیچ مجازات نداشته باشد برای
اینکه قانون که شد باید مستقیماً در مقابل تخلفش مجازات باشد.

نقطه نظر بنده این بود

رئیس - آقای عباس میرزا

عباس میرزا - عرضی ندارم

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - آقای همراز گویا توجهی بقوانین که از مجلس
گذشته نفرموده اند . اگر نظرشان باشد بوجت قانونی
که در دوره ششم از کمیسیون عدایه گذشته کلیه مجازات
های اخلاقی قابل ایتباع است و منظور جنابعالی تأمین
است و این مجازاتهایی که در این قانون پیش بینی شده
مجازاتهای تکدیبری و خلافی است و امور خلافی را که
بوجب قانون جزء دولت برای آن نظامنامه مخصوصی
در خارج تدوین و تنظیم کرده است حد اکثرش پیش
از هفت روز حبس نیست و این پیشنهاد شما آن قانون
را متزلزل میکند و مقصود ما هم تأمین نمیکند چون
کلیه مجازاتهای خلافی قابل ایتباع هست و قضات خودشان
میدانند چطور عمل کنند

همراز - با توضیحیائیکه در مجلس داده شد و البته
رسمیت دارد بنده مسترد میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای شریعت زاده

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۳ - متخلفین از این قانون از

پنجقران تا پنجتومان جرای نقدی و با از يك روز تا
پنجروز حبس بحکم محکمه محکوم خواهند شد .

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده در تقدیم این پیشنهاد يك نقطه نظر اساسی داشتم و آن این بود که اساساً مطابق اصول مجازات حبس شدید تر است از جزای نقدی و باین مناسبت اگر چنانچه در این ماده تخلف از يك اصلي بکنیم یعنی نسبت بشهرها جزای نقدی و نسبت بغير شهر نشین ها تکلیف مجس بکنیم بنظر بنده از نقطه نظر قانون گذاری صحیح نیست . بعلاوه بنظر بنده مجبور کردن و بالاخره محدود کردن محکمه در مجازاتها صلاح نیست در تمام دنیا محاکم غیر هستند که با دقت نظر در وضعیت متهم و اوضاع و احوال در محل جرم هر يك از موارد اختیار را که مقتضی میدانند انتخاب کنند باین جهت است که بنده بطور کلی از پنجتومان تا پنج قران جزای نقدی یا از يك روز تا پنج روز حبس پیشنهاد کردم که محکمه بر حسب تشخیص وضعیت و دقت نظر در حال متهم اگر مقتضی دید حبس اعم از این که در شهر باشد یا دهات و اگر مقتضی دید جزای نقدی اعم از این که در شهر باشد یا دهات حکم بدهد و خواهش میکنم آقایان توجه کنند و از نظر اهمیت وظیفه مجلس در حفظ اصول موافقت کنند با این پیشنهاد

رئیس - آقای عباسمیرزا -

عباسمیرزا - نظریات آقای شریعت زاده در موارد قانونی همیشه درست و صحیح است ولی در این موضوع بخصوص آقایان نمایندگان نظریات زیادی داشتند و مذاکره شد و این مسئله در فرا کسیون دیشب قطع شد و پس از اینکه تمام آقایان نظریات خودشان را اظهار کردند و مطالعاتی شد ماده سوم باین شکل تدوین شد نقطه نظر این است که بهیچوجه نسبت بدهات جزای نقدی نباشد بواسطه اینکه تصور رفت که شاید باعث يك سوء استفاده و سوء جریانی بشود البته این جور قضایا و این قوانین هر قدر زودتر بوضع اجتماعی ما باشد بهتر اجرا میشود و الا نظر باینکه در تمام قوانین محکمه بيك ترتیبی مخیر است این را تصور نمیکنم خیلی

که قانون باید محترم باشد عرض کردم اگر ما از روی احتیاجات جامعه قانون وضع کنیم کاملاً از روی میل و رفیت متوجهند و تخلف نمیکند اگر تخلف پیدا شود خیلی کم است . این را تصدیق میکنید که ملتی حلیم تر و بردبار تر از ملت ایران هیچ نیست و خیلی هم شکر گذار هستیم که همچو ملت مطیع و منقاد و صلح خواهی ما داریم الحمدلله این هم یکی از افتخارات ملی ما است که يك ملت صلح خواه حول سلیم بردباری هستیم اما بقدری بار این بردبار باید کرد که نابود شود و زیر بار بماند پس حالا که ما آمدیم و ناچار شدیم قانون بگذرانیم بنده عرض میکنم این قانون بقدری که تصور میکنید و توجه دارید باید تسهیلات برای او قائل شوید . از این قانون که ما میخواهیم يك عوائدی برای دولت تحصیل کنیم قانون عواید نیست . قانون عواید دولت را باید وزیر مالیه بیاورد و ملاحظه کند و عواید دولت را تحت نظر بگیرد نه يك طرحی که بنده یا آقا پیشنهاد میکنیم . وکیل که نباید طرح مالیات پیشنهاد کند . باید دولت بیاورد

بعضی از نمایندگان - مالیات نیست

آقا سید یعقوب - فرق نمیکند لفظ را برگردانده اند ما نباید يك قانونی را بگذرانیم که يك عوایدی برای دولت تهیه کنیم وکیل نباید این کار را بکند . . . . .

روحی - مقصود این نیست .

آقا سید یعقوب - صبر کن . من نمیفهمم ؟ پس چون مقصود این نیست و نظر اجرای این قانون است بنده میگویم تا شش ماه بعد از اجرای قانون مردم را آزاد بگذارید و تبلیغ کنید و تشویق کنید . از مطبوعات تشویق کنید مردم بالطبع والرغبه متوجه هستند و مبدل میشوند متحدالشکل میشوند امیدواریم بعد از اینها انشاء الله يك اتحاد عقیده هم پیدا شود برای اینکه نتیجه تمام زحمات اتحاد عقیده است يك عقیده وحدتی باصلاح مملکت پیدا کنیم تا شش ماه مجازات قائل نشویم بعد که تخلف شد ما که نمیتوانیم بی در بی اینها را محسوس بکنیم . در قراء و قصبات

در شهر های دیگر در دهات که ما هنوز آقای باسائی محکمه نداریم آنجا مأمورین امنیه هستند و دیگران شما ملاحظه کنید این قانون و نظامنامه برود در دست آنها چه میشود ؟ چه بسر مردم آورده میشود ؟ در يك ماه در تمام صورت تکرار سه روز حبس برایش قائل شوید آخر حفظش کنید در ماه دوم اگر تخلف کرد دو مرتبه حبس شود در ماه سوم سه روز حبس شود چه در شهر چه در دهات . هم مجازات قائل شده ایم هم تسهیلات و هم مردمانا اندازه که توانسته ایم راضی کرده ایم . این بود بنظر بنده و از تمام شماها تقاضا میکنم باینکه روح صمیمیت و رؤفیتی و باینکه عواطفی نسبت بتضییقات که بمردم میشود ملاحظه کنید .

رئیس - آقای عراقی

عراقی - خیلی خوشوقتم از اینکه نماینده محترم عرض کنم در هیچ مخالفتی نسبت بهیچ قانونی بقدری که در این قانون بمخالفین فرصت داده شده است داده نشده . . آقا سید یعقوب - شمشیر بیاورید بکشید .

عراقی - خیر ابداً نمیکشیم ولی مخالف هم در موقعی که بخواید حرفهای خودش را زند و ادله که برای عدم لزوم یا عدم لزوم این قانون اقامه کنند باید ادله را ظوری بیاورد که همانطور که خودتان میفرمائید قابل قبول باشد . سرکار میفرمائید ما ملت تحصیل نباید بکنیم . اصل قانون تحصیل است قانون وضع کردن مقید بيك قیودی است البته آن قیود اگر نباشد برای آن کسی که میخواهد زیر بار آن قیود نرود بهتر است . اما باید حساب کرد به بینیم این تحصیلی که میشود آیا مثل تحصیلی است که آقای دکتر امیر اعلم بالای سر مریض که میروند میکنند و انترکسیون بهش میزند و سلامت ایجاد میکند یا يك تحصیلاتی است که مریض را روی حیات دائم میبرد . ما میخواهیم قانونی بگذرانیم که ملت ایران از آن اختلاف شکلی که همان شکل موجب اختلاف عقیده و اختلاف لسان بود بیرون بیاید . علت الامل اختلافات را ما تشخیص دادیم که اختلاف شکل است و چیزی که او را رفع

میکنند اتحاد شکل است البته هیچ فراموش نکرده اید آقا صفحات ولایت خودتان را دیده اید صفحات ولایت بنده را هم دیده اید سایر ولایات ایران را هم دیده اید در هر چائی که تشریف میبرید لباسهای اینها يك شكلی بوده معلوم نبود اینها با آنها اهل يك مملکتند پس باید يك قانونی گذاشت که هیچکس از آن قانون مستثنی نباشد و آن قانون هم باید برایش پیش بینی کرد طوری با اجرا گذاشته شود نه اینکه يك قانونی باشد که بین دفتین ما بگذاریم یا توی اطفاقیان بگذاریم و مبل کتابچه باشد. چون اگر مجازاتی در بین نباشد هر وقت رفتند گفتند آقا تغییر بده تغییر نخواهند داد برای اینکه متعقب بيك مجازاتی نیست و قانون هیچوقت اجرا نخواهد شد. اینکه میفرمائید مردما در مضیفه نیندازند بعقیده بنده این هیچ تعمیلی بر ملت نیست. میفرمائید وکیل نباید مالیات وضع کند اینکه مالیات نیست. يك قانونی است و قانون اجرائش متوقف باین است که برای متخلفش عقابی قائل شد و از این اندازه جریمه و حبس هم تصدیق میفرمائید سهلتر نمیشود. علاوه بر این آقا باینکه در اینجا هستند نمایندگان هستند که از ولایت مشرف میشوند و اهالی ولایاتشان را میشناسند فقط ممکن است تصور کنید آقایان نمایندگان رشت و مازندران و آنجاها خیالاتشان راحت باشد چون آنها لباسشان همینطور هست و کت و شلوار دارند ولی سایر ولایات همه آقایان میدانند لباس اهالی ولایاتشان چطور است و این هم چیزی نیست که آنقدر صعوبت داشته باشد در شب هم در اطرافش خیلی از این دلسوزها شد که حالا میفرمائید و اسهل طرق این بود که نوشته شد. میفرمائید باید طوری بکنیم که مرد که آن قانون را در قلب خودش نگاهدارد و همیشه خودش مجری آن قانون باشد و توی خواب هم حب بآن قانون داشته باشد تصور میکنم اگر آقا بخواهند از بابت جنبه مخالفتی که دارند عرض بنده را نفی ورد کنند تصدیق کنند که هیچ قانونی تا حالا نشده است که مردم از او خوشوقت باشند حتی قوانین آسمانی. جالا خبر. چون حالا قوانین

آقایان بمقوب آقایان موافقین قیام فرمایند (عده قلیلی از نمایندگان قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای دهستانی (بمضمون ذیل خوانده شد) پیشنهاد میکنم در قسمت اخیر ماده سوم بترتیب ذیل مقرر شود و مقیمین قراء و قسبات در اولین دفعه معاف و در دفعه ثانیه تکرار از يك روز ناهفت روز حبس خواهند شد. دهستانی - نظر بنده تأمین شده است مسترد میکنم رئیس - پیشنهاد آقای یاسائی (باین مضمون قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم ماده سوم اضافه شود (وجوه جرائم مأخوذه از اجرای این ماده در هر محل مخصوص نهمیه لباس متحدالشکل برای ساکنین آن محل خواهد بود.) یاسائی - آن پیشنهاد را درست نخواهد بنده نظرم این بود که نمایان یعنی فقرای بی بضاعت که حتی بکوهان هم ندارد که لباس نهمیه کنند تخصیص داده شود. پول جریمه که گرفته میشود توسط بلديه های هر محلی صرف نهمیه لباس برای مساکین بشود و این يك كیفی است بفقراء رئیس میفرستیم که اصلاح کنید. عباس میرزا - بنده تصور میکنم آقای یاسائی باشکال خیاندانزند. میفرمائید این پول جمع شود و بلباس فقرا تخصیص داده شود اولاً تشخیص این را کی میدهد. لااقل خوب بود پیشنهاد میکردند عایدی این وجه را بدارالایتام یا خیریه بلديه بدهند. ولی لباس بدوزند و بفقرا بدهند کی مشخص این خواهد بود؟ مگر اینکه اصلاح کنند که این وجه جرائم جمع خیریه بلديه خواهد شد و الا بطور مطلق نوشتن اسباب زحمت خواهد بود یاسائی - بنده تقاضا میکنم توسط بلديه محل نوشته شود (باین مضمون قرائت شد)

قانون تصویب شود.
 رئیس - رأی گرفته میشود بماده سوم با اصلاح
 پیشنهادی آقای باستانی آقایان موافقین قیام فرمایند
 (اکثر نمایندگان قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده چهارم
 (مضمون ذیل خوانده شد)
 ماده چهارم - این قانون در شهرها و قصبات از
 اول فروردین ۱۳۰۸ و در خارج از شهرها در حدود
 امکان عملی شدن آن بشرطی که از فروردین ۱۳۰۹
 تجاوز نکند موقع اجرا گذارده خواهد شد و دولت
 مأمور تنظیم نظامنامه و اجرای این قانون میباشد
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب - بنده توجه میدم متوجهین باین
 قانون را که يك قدری فکر کنند عبارتی که در این
 ماده است این امکانی که در اینجا بیان کرده اند با آن
 قسمتی که دولت را مکلف کرده بنده تصور میکنم فوقالعاده
 متناقض است (بکنفر از نمایندگان - تناقض ندارد ماده
 را بخوانید) حالا بنده عرض میکنم و از آقایان استدعا
 میکنم قدری توجه کنند و نظر این نباشد که يك مخالفي
 حرف زد يك موافقی حرف زد باید بیکدیگر ربط داشته
 باشد مثل آسمان و زمین نباشد اولاً بشما عرض کنم
 طهران را در نظر بگیرید در طهران هم که میخواهید در نظر
 بگیرید خیابان لاله زار را در نظر بگیرید آنجا را هم
 که در نظر بگیرید منحصر و محدود نکنید. نماینده
 ملت که اینجا نشسته باید از بهلولی تا قصر شیرین از
 پنجه دین تا آخر خالک آذر باجمان را در نظر بگیرد شرق
 و غرب و تمام ایلات و شهرها را در نظر بگیرد آنوقت
 قانون را نسبت بانها بخواند اجرا کند. شما ملاحظه
 کنید مردم دهات تا آن کلاهای که دیده اند کسانی
 هستند که میتوانند در عرض یکسال تغییر بدهند؟ فکر
 این را بکنید. با همه زمینیات و تیلیفاتی که شده است
 هنوز در محله دولتی که محله شمال طهران است عمومیت
 پیدا نکرده است آنوقت میخواهید در عرض یکسال در

تمام مملکت بکوتیبد متحد الشكل بشوند از فروردین
 ۱۳۰۸ تا فروردین ۱۳۰۹ (اعتبار - بلی اجرا میشود)
 قسم حضرت عباس هم میخورید آقای اعتبار؟ بگردن
 خودتان. بنده عرض میکنم وقت کم است. مدت را
 برای اجرای قانون بیشتر کنید لا اقل سه سال چهار سال
 قائل شوید. این يك لقمه شیرین و چربی نیست که از
 دهن این ملت بیفتد. قدری بیشتر فرصت بدهید تا اینکه
 این قانون اجرا شود. ثانیاً آقا فرمودند عبارت را بخوان
 بنده که اینجا نشسته ام برایم مثل مجلس درس است
 و متوجه آقای رئیس هستم ماده که میخوانند پیشنهاد
 که میخوانند متوجه هستم حالا آقای اعتبار برای شما که
 امضا کرده اید میخوانم. ماده ۴ (این قانون در شهر
 ها و قصبات از اول فروردین ۱۳۰۸ و خارج از شهرها
 که عبارت از دهات باشد در حدود امکان عملی شدن
 آن بموقع اجرا گذاشته خواهد شد) خوب این قسمت
 دستتان باشد (و دولت مأمور تنظیم نظامنامه و اجرای
 این قانون میباشد بشرطی که از فروردین ۱۳۰۹ تجاوز
 نکند) میخوانید در صورتیکه امکان نداشته باشد عملی شود
 آقا امکان یعنی چه؟ امکان حد استواء است بین وجود وعدم.
 آقای اعتبار خراسان باید معنای امکان را بدانند.
 امکان ممکن است بشود. ممکن است نشود. یعنی من
 نیدانم آیا در ظرف یکسال این کار میشود یا نمیشود.
 آنوقت از یکطرف دیگر شرط میکنید که از فروردین
 تجاوز نکند. امکان معاق بشرط یعنی چه؟ این قانون
 را هشتاد نفر امضاء کرده اند و باین قسمت توجه نشده
 حالا مختارید. شما وقتی که خودتان حاضر میشوید
 این کار را بکنید بنده حرفی ندارم. شما که مقصودتان
 این است در ظرف امسال این قانون را در شهرها اجرا
 کنید و در دهات تا اول ۳۰۹ دیگر امکان لازم ندارد
 در هر حال این يك لقمه نیست که از دهان مردم بیفتد
 این عریضی بود که بنده عرض کردم و آقای اعتبار
 که خودشان پیشنهاد کرده بودند هیچ کوش ندادند
 خواستم عرض کنم که در این ماده تناقض است.

را برایش - آقای افشار

افشار - خود نماینده محترم تصدیق میفرمائید که
 اگر بنا بود يك آقایانی را برای تغییر کسوت معین کنیم
 همان اشخاصیکه این قانون را میگذارند ممکن بود از
 این کسوت مستثنی شوند و بنده حقیقه نمیدانم بچه
 ملاحظه آقای آقا سید یعقوب این قدر ازین قسمت پافشاری
 میکنند شاید از نقطه نظر شخصی خودشان و صرف از نظر آن
 عادتانی باشد که هر کس بیوشیدن لباس قدیمی خودش دارد و
 از این نظر است که نمیخواهند با سایر رفقای خودشان موافقت
 کنند اما در موضوع کلاه اسکان بنده نمیدانم این کلاه کجا آمده
 يك حدی برای متحد الشكل کردن لباس برای کلیه ملت
 ایران معین کرده اند. در شهرها که موجبات تسهیل
 اجرای قانون فراهم است مدت را نسبتاً کمتر و در دهات
 زیاد تر معین کرده اند و همانطور که پرروز آقای عراقی
 در ضمن فرمایشاتشان فرمودند مقصود ما این نیست که
 بکت و شلوار دهانی را یکی از بهترین خیاط های طهران
 بدوزد. همان دهانی که آقا دلسوزی برایش میفرمائید
 ممکن است همان کت و شلوار را در خانه خودش درست
 کند کلاهمش هم همان کلاه معمولی خودش است فقط يك
 آفتاب کردالی بان کلاه اضافه خواهد کرد پس این اشکالی
 ندارد بازده ماه هم رای اجرای این تصمیم و نظر دقت
 معین شده دیگر چه اشکالی باقی می ماند؟ بنده خدمت
 آقای آقا سید یعقوب عرض میکنم که ما این قانون را در
 این جا فقط از نقطه نظر متحد الشكل شدن ملت ایران
 وضع میکنم. هیچ نظری راجع بدینان در اینجا نیست و
 اینکه در ضمن فرمودید يك عده اسلام را خراب کردند
 بنظر من در اسلام و در ارکان متین اسلام کسی نتوانسته
 است خللی وارد بیاورد. اگر عیبی در مسلمانی ما هست
 باید خودمان را اصلاح کنیم و این قسمت هم وقتی اصلاح
 می شود که ما با شخصی اجازه بدهیم که حقیقتاً دارای
 جنبه روحانیت باشند و واجد تمام شرایط روحانیت باشند
 در میان چیز در آنها مجرب باشد آنوقت از يك چنین علماء
 و اشخاص روحانی جامعه میتواند استفاده کند نه اینکه هر

کس خودش را باین لباس ملبس کند و جامعه را به آشت
 و تفرقه سوق دهد و راجع مدت هم که فرمودید ممکن
 است نظر خودتان را پیشنهاد بفرمائید شاید يك عده
 با شما موافق باشند در هر حال بسته به نظر اکثریت
 مجلس است.
 رئیس - آقای فیروز آبادی
 فیروز آبادی - بنده زیاد تر از آنچه که آقای آقا سید
 یعقوب فرمودند چیزی ندارم عرض کنم زیرا می رسم
 آقایان باز به نفع خودشان سوء تعبیر کنند.
 جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است
 رئیس - پیشنهادها قرائت میشود
 (شرح ذیل قرائت شد)
 پیشنهاد آقای اعتبار
 ماده چهارم را بطریق ذیل اصلاح و پیشنهاد میکنم
 ماده چهارم - این قانون در شهرها و قصبات از اول
 فروردین ۱۳۰۸ و خارج از شهرها در دهات و ایلات
 از اول فروردین ۱۳۰۸ در ظرف مدت دوازده ماه عملی
 و بموقع اجرا گذاشته خواهد شد
 رئیس - آقای اعتبار
 اعتبار - بنده ماده را تغییری ندادم فقط عبارتی که در
 ماده چهارم نوشته شده بنظر بنده غیر معین میآید نوشته
 (خارج از شهرها در حدود امکان عملی خواهد شد)
 این طور عبارت هیچ سابقه ندارد و در هیچ قانونی ما
 این طور عبارت ننوشته ایم. از این جهت عقیده ام این
 است که نوشته شود در ظرف مدت دوازده ماه بتدریج دولت
 مکلف است در هر جا که وسائش فراهم شد قانون را
 اجرا کنند این عبارت غیر مصطلح را برداریم.
 رئیس - آقای روحی
 روحی - بنده تصور میکنم در اینجا يك تضییقی شده
 و آقای اعتبار مدت کمتری قائل شده اند بعلاوه این عبارت
 (در صورت امکان) برای این است که اگر نشد دولت
 يك قدری ارفاق کنند و رو بفرقه اگر درست ملاحظه
 بفرمائید مقصود این است که در فاصله دو عید باستانی

این قانون اجرا شود. پس از این مدت دیگر یک نفر ابراف
نخواهد بود که باید این قانون شده باشد در این مدت
وقت بخواهد داد. که برای خودشان برود. این صبه
کنند و وقت که لباس تهیه شده قانون هم بدون آنکه
اجرا شده است و هم متحد الشکل خواهند شد. اشکالی
هم ندارد.

رئیس - رأی گرفته میشود بقبال توجه بودن این
پیشنهاد آقایان که تصویب میکنند قیام فرمایند.
(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد آقای دشتی
(اینطور خوانده شد)

بنده ماده چهار را بطریق ذیل پیشنهاد میکنم.

ماده چهار - دولت مکلف است از تاریخ تصویب در
شهرها و قصباتی که اداره نظمیه و عدلیه موجود است
در ظرف شش ماه و در دهات تا تکمیل و در ایلات تا
بسیست ماه مفاد این قانون را اجرا نماید - و همچنین
مأمور تنظیم نظامنامه و اعلام مفاد قانون بوسایل مختلفه
در کلیه نقاط مملکت است.

رئیس - آقای دشتی

دشتی - نقطه نظر بنده در این پیشنهاد خیلی واضحت
و آن این است که مدت را يك قدری وسیعتر معین کنیم تا
هم دست دولت باز باشد و هم قانون زودتر عملی شود. در شهر
ها و قصباتی که ادارات دولتی هست و وسائل اجرای قانون سهل
تر است و در دهات هم به عقیده بنده یکسال مدت کافی است
اما بایلات که هم باید جا بسازند و هم لباس تهیه کنند
باید قدری مدارا و ارفاق نمود و مدت را نسبت باینها
قدری وسیعتر قرار داد و به عقیده بنده هیچ ضرری
ندارد این مدتی را که بنده الان تعیین کرده ام بیست
ماه است در صورتیکه مفاد لایحه بازده ماه را معین
کرده و این تقریباً یکی است و چندان فرقی ندارد. منتهی
با این ترتیب قانون عملی تر خواهد بود علاوه بر این
بنده اضافه کرده ام که دولت خوب است بوسایل مختلفه
در این مدت بمرام و اهالی شهرها و قرا و قصبات

و دهات اعلان کند چار بزند و انوار هم افعال باینجا
کند. که باید بجهت الشکل خود را در این مدت
رئیس - آقای عیان در ایلات و دهات
عباس میرزا است این قبیل پیشنهادها پیشنهاد نظری
است. البته يك قدری باید قانون را سهل تر ولی روی
همرفته ماده بطوری که تنظیم شده خوب است و رانی
به مقصود است. راجع بایلات میفرمایید. مگر ایلات
با دیگران چه تفاوت دارند؟ باده نشین و ایلات راحت زند
زیرا متحرک هستند. و برای آنها اجرای قانون سهل تر
است اساساً ایلات یعنی چه؟ ایلات باید تخت قاپور
شوند ۱۲ و باید پی کارشان بروند؟ ایلات چه ترجیحی بر شهر
نشینها دارند که ما اینجا يك رسمیتی برایشان قائل شویم؟
آقایان اشاره میکنند با آقای امیر حسینخان. خوب ایل
بختیاری زیاد است و اکثر هم در شهرها سکونت دارند
و سائل کار را هم خود خوانین تهیه میکنند. عقیده بنده
این است بهمان ترتیبی که در خود قانون تدوین شد.
آقایان رأی بدهند که بهتر است

رئیس - رأی گرفته میشود بقبال توجه بودن پیشنهاد
آقای دشتی. آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند
(معدودی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای شریعت زاده
(باین هیچ قرائت شد)

اصلاح ماده ۴

ماده چهار - این قانون از تاریخ انتشار در ظرف
پنج ماه در شهرها و از تاریخ انتشار در ظرف چهارده
ماه در غیر شهرها بموقع اجرا گذارده خواهد شد وزارت
داخله با موافقت وزارت عدلیه نظامنامه که مشتمل بر
تعیین لباس متحدالشکل و کیفیت اجرای این قانون باشد
تهیه و پس از تصویب هیئت وزراء مجری دارند

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - در اینجا دو مطلب است. یکی
صحیح ماده که پیشنهاد شده است برای اینکه ایامه نظر
بنده بمتحدالشکل شدن لباس متناقض است زیرا آنجا نظری

مقرر داشته و عنوان امکان را در اینجا که جایزه است و این عنوان
بیشتر ممکن است متشاء. يك قضاوت هائی بفرموده که
چون تهیه این قانون بچونوقت اجرا نشود در صورتیکه
باینجا این است که این قانون هر چه زودتر اجرا شود.
نقطه نظر دیگر بنده این است که این کیفیت که در
ماده ذکر شده صحیح نیست و باید تصریح شود که دولت
جز ظرف چه مدتی در شهرها و چه مدتی در خارج از
شهرها این قانون را اجرا خواهد کرد.

رئیس - نسبت بشهرها هیچ اشکالی نیست زیرا تمام مردم از
خلا خودشان حس استقبال کرده اند و خیلی زود اجرا
خواهد شد ولی نسبت به تمام مملکت از تاریخ انتشار تا
مدت چهارده ماه باید اجرا شود و این مدت هم بقره
بلده کافی است و علاوه اینکه مدت قید شده برای این
است که تا مدت منقضی نشود نمیشود اشخاص را بعنوان
مقرر تعقیب کرد.

رئیس - آقای عراقی

عراقی - عرض میکنم در پیشنهاد نماینده محترم خیال
نیکم یکی از قسمتهای خیلی مهمش بیش از آنچه که
خودشان عقیده دارند و پیشنهاد کرده اند تأمین شده.
زیرا خود ایشان میگویند معتقدند نظامنامه این قانون را
وزارت عدلیه و داخله تهیه کرده بنظر هیئت وزراء
برسانند. در صورتیکه در خود قانون کلمه دولت نوشته
شده و وزارت داخله و عدلیه خودشان جزو هیئت دولتمند
و عبارت قانون کامل تر است.

اما اینکه میفرمایند من ظرف مدت قرار داده ام
برای اینکه اشخاص از حالا تعقیب نشوند. این مسئله
فرضی چندان ندارد و تفاوت دو ماه است و شما هم خوب
انست صرف نظر بفرمایید. ما در قانون نوشته ایم از
اول فروردین ۱۳۰۸ در شهرها و تا اول فروردین ۱۳۰۹
تمامی در ظرف دوازده ماه در غیر شهرها و این ظریفی است
که ما قرار داده ایم برای اجرای این قانون حالا اگر ما
فرضاً بخواهیم زودتر اجرا شود از آنطرف باید ملاحظه
کنیم که دولت هم باید وسائل اجرائی را فراهم نماید

این اشکالی اساساً اندازه ذک خود این نظامنامه را
خواهد نوشت و سعی میکنند زودتر هم اجرا نمایند.
حالا دیگر ما خوب نیست خیلی در این قانون پیشنهاد
بدهیم دیشب هم در فراسیون با دولت خیلی صحبت
شد آقایان هم تشریف داشتند و قرار این طور شد که
این قانون همین طور امروز بسلاصق بگذرد در اینصورت
مقتضی نیست که از طرف آقایان هم پیشنهاد داده شود
از این جهت بنده از همکار محترم خودم استدعا دارم
پیشنهادشان را مسترد بفرمایند نظرشان هم تأمین شد
رئیس - رأی گرفته میشود بقبال توجه بودن پیشنهاد
آقای شریعت زاده آقایان موافقین قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد پیشنهاد آقای فیروز آبادی
(باین عبارت خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که ماده چهار این نوع اصلاح
شود.

در قراء خارج از شهرها و قصبات از ۱۳۰۹
عملی شود.

رئیس - آقای فیروز آبادی توضیح بدهید.

فیروز آبادی - بنده نظرم این است که از حالا بکسی
فشار وارد نباید بخصوص نسبت بدهانیها که از حالا
دارند فشار میآورند مقصود این است حالا که این قانون
میگذرد بطریق خوشی اجرا شود و مردم از حالا کم کم
حالی کنند که باید لباسشان را تغییر بدهند آنوقت از
سال بعد در مقام اجرا برآیند نه اینکه فشار بآنها بیاورند
و اسباب زحمت شوند غرض این است که قانون بطریق
خوشی اجرا شود.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای فیروز آبادی
آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(معدودی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. رأی میگیرم ماده چهارم
آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند
(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده الحاقیه از طرف آقای احتشامزاده رسیده

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم

ماده - چون اشخاصیکه به لباس متحدالشکل ملبس میشوند باید حیثیت لباس متحدالشکل را رعایت نمایند دولت مکلف است از اشخاصیکه بنقالی و معرکه کبری و رمالی و امثال آنها اشتغال دارند جلوگیری نماید (همهها نمایندگان)

احتشامزاده - عرض میکنم خود بنده متوجه بودم که شاید متناسب نباشد که در این موقع که قانونی برای اتحاد شکل لباس مینویسیم يك چنین مطلبي ذکر شده ولی از طرفی هم يك چیزی بنده را وادار کرد که این پیشنهاد را تقدیم کنم که استفاده میکنم از این موقع که این قانون مطرح است و عرض میکنم حالا که ما يك قدم های بزرگی بر میداریم باید يك قدم بزرگتر دیگری هم از نقطه نظر اصلاح اوضاع اجتماعی مملکتمان برداریم البته آقایان تصدیق میفرمایند که يك عادات و آدابی در مملکت ما هنوز هست که کاملاً برخلاف مصالح مملکتی و جامعه بوده و روح سمی و عمل را که اسباب زرق و تمالی هرملتی است از بین برده و بجای اینکه مردم بروند سعی و عمل را پیشه خود نمایند برعکس متوسل میشوند بيك کار هائی مثل رمالی و بجای اینکه مردم اوقات خودشان را صرف کار کنند حرف نقالی و رمالی و این قبیل کارها میکنند و عمرگردهای خودشان را به يك سلسله موهومات و خرافات میکشانند که نتایج سوء برای زندگالی جامعه دارد و نومی کله های بعضی ها جا گرفته و از طرفی هم تصدیق میفرمائید که وقتی ملت ایران متحدالشکل شد هیچ سزاوار و شایسته نیست که يك نفر درویش با لباس و کلاه پهلوی رمالی کند (همهها نمایندگان)

در همین شهر طهران در سر چشمه بروید با جای دیگر و ملاحظه کنید که يك نقال چطور مردم بیچاره را که از قضایای اطلاعند دور خودش جمع میکند و سر

بهدارند. دارند. ندارند. روزنامه می خوانند و نه صورت جلسه مجلس را سواد هم ندارند که بخوانند و از این جهت در موقع اجرا اسباب زحمت آنها خواهد بود این است که بنده پیشنهاد کردم که دولت مکلف باشد بوسائل مقتضیه از قبیل اعلان و جار و طبع و سایر عوامل مردم را اطلاع دهند تا عامه از قضیه مسبق شوند که در موقع اجرا اشکالی پیدا نشود این عقیده بنده است دیگر بسته بنظر آقایان است.

رئیس - آقای عراقی

عراقی - کجان میکنم آقای عدل هم تصدیق دارند که در این قالب دولت با ما شرکت کرده و با نظریه دولت به مجلس آمده و اگر عواملی برای اطلاع دادن و تبلیغ بحرم لازم است باز خود دولت بکنند و ما مدت را طوری قرار داریم که در این مدت دولت بتواند وسائل اطلاع و خبر دادن بعامه را فراهم آورد. بعلاوه جای این کار در قانون نیست پس از تصویب قانون شما می توانید بدولت بگوئید که اعلان بکند یا جار بزند این ها يك چیز هائی است که بعد باید بشود و بنده در خدمت شما نزد دولت میروم و میگوئیم که این کار را بکنند بنده از آقای خواهش میکنم که پیشنهاد خودشان را پس بگیرند بعد در مرحله اجرا هر طور بخواهند با دولت مذاکره خواهیم کرد.

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن ماده الحاقیه آقای عدل. آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده الحاقیه پیشنهادی آقای فرمند.

(باین کیفیت خوانده شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم.

کلاه متحدالشکل کلاه پهلوی نمادی ساخت ایران خواهد بود

رئیس - آقای فرمند

فرمند - بنده که این پیشنهاد را تقدیم کردم از نقطه

نظر حفظ منافع اقتصادی مملکت بود. به عقیده بنده در تمام قوانین که وضع میشود باید نظر اقتصادی را هم مراعات نمود. لباس باید متحدالشکل باشد بسیار خوب. ولی باید ملاحظه صرفه و اقتصاد را هم نمود. از وقتی که این کلاه معمول شده مقدار زیادی کلاه از خارج آورده شده و به قیمت زیاد تا یکی چهار تومان هم فروخته اند. ولی وقتی که در قانون شما ذکر کردید که کلاه پهلوی تمد باید سر بگذارند دیگر کسی از خارج نخواهد آورد و ملاحظه اقتصاد و صرفه هم شده و هیچ ضرری هم بهیچ جائی ندارد و تفاوتی هم نخواهد داشت. دیگر بسته بنظر خودتان است می خواهید قبول کنید می خواهید نکنید.

رئیس - رأی میکنم به پیشنهاد آقای فرمند. آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(معدودی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. مذاکره در کلیات است. آقای آقا سید بعقوب

آقا سید بعقوب - خوبست آقایان توجه داشته باشند این قانون که بفوریت گذشت ولی برای خاطر اینکه بعد از این قوانین سیر طبیعی خودشان را بکنند یعنی چهار شور در آنها بشود بنده لازم میدانم عرایضی عرض کنم هر قانونی مطابق نظامنامه باید چهار شور بشود شور اول کلیات اول شور در مواد کلیات آخر خوب است اینقدر عجله نکنید و مطابق نظامنامه عمل کنید. يك عادانی در اواخر دوره ششم برای ما پیدا شد که لواج را بطور فوری میآوردند و از مجلس میگذرانند و مراعات نظامنامه را نمی کردند که شور آخر از بین رفته و این عادت تا حالا باقی مانده و آقایان باید موافقت کنید که این ترتیب از بین برود و قوانین سیر طبیعی خودش را بکنند اما در اصل موضوع بنده باز عرایض خودم را تکرار میکنم - مطابق قانون اساسی که تکلیف ما را معین کرده وظیفه ما نمایندگان این است که نظر بمصالح جامعه داشته و از روی مصالح ملت قانون وضع کنیم این قانون که الان ما داریم وضع میکنیم هیچ مصلحتی ندارد.

پس وضع این قانون مانع از دوش ملت براننداریم بلکه يك تجویلاتی بدان میکنیم این قانون قانونی است که صلاح ملت باشد نه لغوی برای او دارد نه کمکی به تجارت و اقتصادات میکند نه زراعت مملکت را رزوق میدهد و نه فلاحت را رواج میدهد هیچ کاری برای او نمیکند و بنده نمیدانم چه جهت داشت که بان عجله ما آمدیم و این قانون را بانطور گذرانیدیم و بنا بر احساسات نندی این قانون را وضع نمودیم که هیچ ببرد مملکت نمیخورد و همه چیز را محدود کردیم الناس کردیم که ظرف مدت را زیاد تر قرار بدهید قبول بگردید آقای فرمند پیشنهاد کرد کلاه پهلوی نمدی باشد آقایان رأی ندادید آخر این را چه میشود کرد آنوقت ما کسانی هستیم که عقیده داریم ملت باید متحد الشكل بشود و در تحت کلاه پهلوی رقی کند مطلب غیر از این است

رئیس - آقای روحی
روحی - نماینده محترم فرمودند قانون اساسی ما اجازه نداده که برخلاف مصالح مملکت قانون وضع کنیم با اقدانی بنائیم عقیده بنده این است این قانونی که امروز گذشت کاملاً برخلاف مصلحت است بلکه ملت باید جشن بگیرد بجهت اینکه نادر سال دیگر ملت ایران يك نواخت تحت يك لباس و اخلاق و دیانت خواهد بود آقای آقاسید بقوب عیبی بدر از این نمیشود که قشقای يك لباس داشته باشد بختیاری يك طرز لباس بیوشد خوزستانی يك نوع لباس و کلاه داشته باشد و هر جای مملکت يك طور باشد و این ترتیب يك تیان اخلاقی و مذهبی بین اهالی مملکت ایجاد کرده بود و ما نمایندگان دوره هفتم این اقتضار را داریم که این اختلاف و تیان را از جامعه دور کردیم و بنده برخلاف عقیده شما اینکار را يك کار خوبی میدانم اما راجع بکلاه نمد لازم است عرض کنم ما قانونی وضع کردیم بنام قانون البسه وطنی این قانون چرا اجرا نشد

(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

قانون

متحد الشكل بودن البسه اتباع ایران در داخله مملکت

مصوب ۶ دیماه ۱۳۰۷ شمسی

ماده اول - کلیه اتباع ذکور ایران که بر حسب مشاغل دولتی دارای لباس مخصوص نیستند در داخله مملکت مکلف هستند که مجلس بلباس متحد الشكل بشواید و کلیه مستخدمین دولت اعم از قضائی و اداری مکلف هستند در موقع اشتغال بکار دولتی بلباس مخصوص قضائی یا اداری ملبس شوند و در غیر آنموقع باید بلباس متحد الشكل ملبس گردند

ماده دوم - طبقات هشتگانه ذیل از مقررات اینقانون مستثنی میباشند:

- ۱ - مجتهدین مجاز از مراجع تقلید مسلم که اشتغال بامور روحانی داشته باشند
- ۲ - مراجع امور شرعیه دهات و قصبات پس از بر آمدن از عهده امتحان معینه
- ۳ - مفتیان اهل سنت و جماعت که از طرف دو نفر از مفتیان مسلم اهل سنت اجازه فتوی داشته باشند
- ۴ - پیشنامزان دارای محراب
- ۵ - محدثین که از طرف دو نفر مجتهدین مجاز اجازه روایت داشته باشند
- ۶ - طلاب مشغولین بفقہ و اصول که در درجه خود از عهده امتحان بر آیند
- ۷ - مدرسین فقه و اصول و حکمت الهی
- ۸ - روحانیون ایرانیان غیر مسلم

ماده سوم - متخلفین از این قانون در صورتیکه شهر نشین باشند مجزای نقدی از يك تا پنج تومان و یا مجس از يك تا هفت روز و در صورتیکه شهر نشین نباشند مجس از يك تا هفت روز بحکم محکمه محکوم خواهند گردید و چو جرائم مأخوذه از اجرای این ماده در هر محل توسط بلدیة آنجا مخصوص تهیه لباس متحدالشکل برای مساکین آن محل خواهد بود

ماده چهارم - اینقانون که در شهرها و قصبات از اول فروردین ۱۳۰۸ و خارج از شهرها در حدود امکان عملی شدن آن بشرطیکه از فروردین ۱۳۰۹ تجاوز نکند بموقع اجرا گذارده خواهد شد و دولت مأمور تنظیم نظامنامه و اجرای اینقانون میباشد

اینقانون که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه ششم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

بواسطه اینکه يك اشکالاتی تولید کرده بود - بنده عرض میکنم تکلیف اقتصادات را برای مردم نباید تعیین کرد خود مردم هر چه را که ارزان تر و بحال مردم خود شان نافع و مفید تر بدانند خواهند خرید و هر کس آنچه مطابق صرفه خودش بداند رفتار میکند ما در مقابل باید صادرات خود مان را زیاد تر کنیم زراعت ابریشم و چیزهای دیگر را رقی بدهیم و از مملکت خود مان بیشتر خارج کنیم تا موازنه حفظ شود تمام دنیا بازار معامله است اگر بنا باشد هر ملتی در دنیا مال خودش را خودش بمصرف برساند دیگر اصول تجارت و معاملات در کار نمی آید باپ تجارت در دنیا باید باز باشد این است که بنده معتمد سعادت ملت ایران در وضع همین قانون متحدالشکل شدن است که امروز ما نمایندگان دوره هفتم در مجلس تصویب کردیم

رئیس - رأی گرفته میشود بقانون متحدالشکل شدن لباس های ایرانیان در تحت چهار ماده آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد
جمعی از نمایندگان - ختم جلسه
رئیس - اگر آقایان موافق باشند جلسه روز یکشنبه ۹ دی - دستور هم شورنای خیر کیسیون محاسبات راجع به بودجه ۱۳۰۷ مجلس و سایر عهدنامه ها آقای روحی روحی - بنده عرض میکنم چون کار مهمی در دستور نداریم و دولت هم لواجی نیارزده پیشنهاد میکنم و معتمد که جلسه روز سه شنبه باشد

رئیس - رای میگیریم به نظر آقای روحی که جلسه سه شنبه باشد آقایانیکه موافقند قیام فرمایند
(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد جلسه آینه روز سه شنبه (مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)